

LA BARRETA

SETMANARI POPULAR, HUMORISTICH Y LITERARI

Desligat de tot partit polítich.

Sortirà cada dissapte

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Molas, 24, entressol.

Número solt, **5** céntims.

Atrassats, **10** céntims.

SUSCRIPCIÓ: Un any, 3 ptas.—Mitj any, 1'50.

Los suscriptors del interior rebrán lo folletí enquaderrat.

Principi d'un diálech

—Y donchs, ¿qué fem?

—Digas que fan, y estarás més acertat.

INCAPACITAT

TRETZÉ FOLLETÍ DE DIT DRAMA

SISÉ FOLLETÍ DE LA COMEDIA

L'AFANY

LA SETMANA

Segueixen aplaudintse las *bellesas del genero chico*. No fa moltes senmanas l'amich Montbar tractá sobre aquest assumpto calificantlo de lo més irreprochable que puga imaginarse. Va tréure tots los detectes de qu'es componen las obras (d'aixó 'n diuhens obras) qu'els célebres autors madrilenys nos envian de tant en tant á fi de que poguem assaborir los *graciosos chistes* fruvt de la seva *mollera*.

Lo nostre públich per desgracia avuy una mica depravat, s'entussiasma sentint (no se si de fàstich ó qué) las relacions de *flamanquería* qu'ab tanta gracia declaman los actors (sic).

¿Com se componen aquestas obras? ¿Com se compon lo *genero chico*? Lo problema es difícil á simple vista pero si bé 's mira resulta la cosa més fácil d'aquest mon. Avuy neixen los autors com els bolets; aixís es, qu'el dia menos pensat sentirém á dir qu'el carboner de la cantonada es la nota del dia dintre las novetats teatrals.

¿Com se consegueix l'éxit? Allá vaig. P'el títol no cal amohinarse, lo qu'importa es l'argument.

Acte únic: l'escena figura la plassa d'un poble quansevol (si pot ser de *Machacon de arriba millor*), surten un parell de *aldeanos* que diguin sobre tot las mil pestes del govern, entre mitj d'aquesta conversa no fora mal intercalarihi alguna *frase* d'aquellas retumbants que fan riure... al qu'en tinga ganas. Apareix l'arcade del poble (un paleto d'aquests tan estúpits) que construix la mar de riallas (no s'ho prenguin á bromas). Després de tot aixó la surtida d'un *terceto* de cómichs tronats dihent *socarrollerías*, fa que l'ilaritat del públich se mantingui. L'arcade contracta á la companyia, (no faltaba més) mentres que per lo poble las veus corren de boca 'n boca enlayrant las proses dels comediants.

Ademés la filla del apotecari (no 'm recordava que tenia de surtit) manté relacions ab un jove de... encare que siga de Sant Boy no hi fa res. Procuri l'*encarregat* d'urdir la trama que hi haiji una mica d'enredo novelesch, com per exemple: un dels forasters arribats (ó siga un dels cómichs s'enamora perdudament d'aquesta *dulcinea* que despatxa píldoras y unguent de *contracás*. *El desenlace*, ja veuen si parlo tí, lo deixo á càrrec del interessat (llegeixis *eminença*).

Pero aixó si no 's descuydi d'un coro de guardias civils (per no dir municipals), d'uns *couplets* capassos de fer tornar vermells als soldats del primer batalló de Figueras y després per apoteosis final un ball acancanat ab acompañament de pantorrillas y... etc., etc.

L'éxit es segur. Per forsa l'obra ha de ser un aconteixement, per forsa 'l públich qu'assisteix á aquestas representacions ah d'aplaudirla tan si vol com si no vol. (Las iras d'un empresari son molt dolentes.)

Ara bé, jo no tracto de criticar lo mérit musical qu'algunes contenen. Confeso qu'en materia de música no hi entench pilota pero si deixant la modestia apart voldria esbravar me una mica sobre la part literaria. (Avuy fins els nyubits som critichs.)

¡Pobre llengua de Cervantes! ¡Qui t'ha vist y 't veui! Si *aquells* autors tornessin ó aixequeassin lo cap de dins lo lloch ahont reposan, de vergonya crech que tornarián á amagarse.

Lo número de *celebritats* ocorregudas en menos temps del que conto son tan innumerables que no hi ha prou fondos á Espanya per pagarls l'edificació d'un monument.

¡Ay literatura espanyola! En bonas mans tens el pandero. Ja 't dich jo que si la política t'escanya los *héroes literaris* t'ajudarán á obrir la fossa. ¡Sols faltaban las inmoralitats per ajudarte!!

MONTFONT.

CRÓNICA HUMORÍSTICA

Ara si que 'm veig percut
no se per hont comensar
he vingut fa poch de fora
y se 'm coneix de vritat
puig no se res del que pasa
si anem be ó si anem mals
(encar que 'm sembla lo ultim
puig lo primer es anticuat).
No se si 'ls nostres ministres
dorman ó están despertats
no se si s' arregla Espanya
ó si mes que may va mal,
en fi senyors no 'm preguntin
vinch de fora, es la vritat:

¿qué diu vosté? ¿que 'l diari
parla avuy que Portugal
se 'm ha ficat ditre casa?
Bah home; no 'n fassi cas
avuy som uns pobras *neulas*
que no fem ni be ni mal.
¿Qu' es un robo? si home si:
pro veyam si callará
Que 'm vol dir? que l'amor patri
mana que cridem molt alt
per que 'ns retornin depresa
lo que sens lley han robat?
Calli home y no butsini

Lo gos paté també ho fa
crida molt y á la amenasa
fuig corrents igual qu' un llamp
· · · · ·
¿Qué diu vosté? ¿No somia?
que la *Unión Nacional*
treu un altre manifest?
No pot ser:—No? —ja veurá
escolti que vull llegirlo.—
Ca; no ho vull que m' ompli 'l cap
que no estich per mes Basilias
ni mes Costas fracasats:
no 'm vingui ab aquets enredos
que son per mi mal de caps
¿qué no ho veu que vinch de fora
y las sanchs s' han refreda
No cridin no vull setirlos:
dolsa soletat del camp
prou vull dirte 'l que t' anyoro
prou vull dirte 'l dols afany
ab que sentia 'l murmiri
de l' aigua serpenteijant
entre mitj de xamats boscos
y del vert y florit prat
No 'm pregunteu, no lleigeixo
que aixis vaig millor qu' avans
y penseu que vinch de fora
¡que ditjosa soletat!

BOCA CEEA.

JORN DE FESTA

J Qui 'n xerroteig mes hermos
d' aucells, eixa matinada!
De merlas y de pinsans
la cobla prou be 'n formada
ab las cardinas han fet
posta de qui mes cantava
y quant ab sos refilets
l' espay Blavenc h alegravan
s' hi ha posat lo rusinyol
que á cada nova pasada
me creya sentir del cel
y accompanyat al só d' arpas
un bell chor de serafin,
veus desde 'l cel devalladas
per endolcir d'aquest mon
nostre penós romiatge.

Lo cant anava creixent,
com mes lo jorn clarejava
mes alegroy s'ha guarnit
sas vestimentas de gala,
y al cant s'han unit las flors,
á la fló han seguit las plantas,

v alegres han pregonat
bó y tritilejant las campanas
que tot l' Univers arreu
per la festa s' preparava.
Fon llavors que hi recordat
lo vostre jorn Verge Santa
fou al sentir tant bells sons
y la terra al deixondarse
quant animos l' esperit
ha despertat la meva áima;
y lo poch qne só, á vostras plantae
amorosit ho he posat,
y lo meu cor sadollantse
de vostre amor, de genolls
vos he fet tendre pregaria.
¡Atengueula si 'm convé!
Atenguemme dolsa Mare,
y encare que ingrát, me faig
indigne de vostra gracia
ja may pel mon me deixeu
de Vostre ma, 'm fa basarda
lo pensarhi solsament;

y per la fe dels que os ayman,
per recort dels ja pissats,
per la nostra pobre Patria
avuy minada de corchs
que la corscean y matan;
feu que no olvidi jamay

que Vos sou Regina y Mare
y si com Regina os vinch
obligat á vallassatge,
com á Mare jDeu de Deu!
que os so fill he de mostrause.

JOSEPH ABRIL VIRGILI.

Festa de la Nativitat de Ntra. Senyora, 8 Septembre 1900.

DE FINESTRA Á FINESTRA ⁽¹⁾

DIÁLECH CÓMIC TRET... DEL CEL·OBERT DE CASA

Escena única. La decoració representa un *patio de vecindad* (estil madrileny).

La senyora Pona á la finestra espolsant
unas faldillas y cantant:
El automóvil mamá
es una cosa
que sorprende á la gente mamá
S'ESTIRA Y S'ARRONSA.

- PEPETA (Surtint). ¡Alsa, senyora Pona, ja 's veu que totas li ponen! Sembla qu' està de broma avuy.
PONA ¡Ca! No ho cregui Pepeta, sino qu'aixís una 's distreu dels mals de caps y vituperis que li passan.
PEPETA Ja comprehench.
PONA ¿Y donchs que no ha vingut el seu *pimpollo* encara?
PEPETA ¡Ay filla! Fins á las dotze tinch llibertat *perpétua*.
PONA ¿Qu'encare 'l te *amplayat* á la *oficina* de las cédulas?
PEPETA Mentre vulgui Deu. *Cuando menos* no 'm faltan los tretze duros y mitj que cada més li envia 'l govern.
PONA Mes val aixís. Cregui que tot està *arreveniat*. Ara 'l meu l'han *muntat* de dos pesetas. Ca. ¡Una miseria!
PEPETA Menos mal. (Entre ella.) ¡Ay Senyor quina sort que tenen els ximples!
PONA ¿Ja sap qu' està cessant el municipal del segon?
PEPETA ¿L'home de la Carmeta?
PONA El mateix.
PEPETA Ay! Ay! Ves! No ho sabia.
PONA A la *cuenta* crech que l' han despatxat perque feya corra l'ungla.
PEPETA ¿Que diu?
PONA Lo que sent. No se quin *monopoli* feya ab els gossos. Com qu'acompanyava 'l *carretó*...
PEPETA Ja 'n te 'l tipo, ja, d'un xich... *granuca*.
PONA Fugi donal Si aquells pan y toros que dū ja diuhens tot lo qu'es.
PEPETA Oh! y la seva dona tan deixada... tan bruta...
PONA No cridi que podría sentirnos.
PEPETA Ca! M'hi jugaria 'l coll que deu estar fent petar la claca ab las vehinas del devant. L'altre dia l'*home de casa* se la miraba y jangelets meus! Si no ha vist res tan *atropellat* com alló cregui que... sap?
PONA Si... ja suposo que devia anar com sempre á l'última moda.

(1) Si de cas es troba alguna *actriz* que vulgui representarlo pot ferho sense por de que li exigeixi los drets de propietat. Ja vehuen si soch generós ¡me caso ab el mon dolent!

- PEPETA Just! Y aixó que li portan cada senmana aquella *illustració* de figurins.
- PONA Ah! Si! Un *parnóstich*.
- PEPETA Ay! Cregui que m'en donaria vergonya: tant que m'ha agradat sempre la netedat.
- PEPETA Igual que jo dona! Ahir dematí truginaba uns garrons qu'es veu qu'eran del temps de la sennana santa.
- PONA Vol dir allavors que va anar á seguir *muliments* ab la *madrilenya*?
- PEPETA Quina altre!
- PONA Ja 's una bona pessa pero es alló *Dios los cría*...
- PEPETA Y ellos se juntan; ja's una bona vritat. ¡Ay Senyor! Tant qu'una s'escarrasa per guanyar un trós de pá y aquestas donotas...
- PONA ¿Que no li han dit que la tendera ha tret cinch duros?
- PEPETA Potser á la rifa?
- PONA Vaja. Feyan un bitllet á mitjas ab don Santos el Concejal...
- PEPETA Alsai! Quin lujo! Com se coneix ab l'orgull que té qu'es tracta ab els grossos!
- PONA No tothom es igual.
- PEPETA Va á *carnaduras*.
- PONA Si, ja! ja! (rihent ab mofa) pero devegadas surten las cosas malament. (tocan horas; paua entre las dugas)
- PEPETA Jesús! Que sabría dirmec quina hora toca?
- PONA M'es impossible. Tinch el rellotje á tres quarts de quinze; va trencárseli la *péndula de la magainaria*... (trucan als dos pisos.)
- PEPETA Bo! Ja tinch el *burgés* aquí.
- PONA P'el modo de trucar conech també qu'es ell..
- PEPETA Jo qu'encare tinch de tirar las cols á l'olla. Pasihobé Sra. Pona.
- PONA Y jo qu'encare tinch d'encendre 'l foch. Estigui bona Pepeta.
- PEPETA (ficanse á dins.) ¡Quina dona mes fastigosa may acaba...!
- PONA (fent lo mateix) Gracias á Deu! Quina dona! Pot criticar y no mira...
- DOS VEUS Á LA VEGADA Com está 'l dinar?
- PONA T'has d'esperá una mica perque...
- PEPETA Uy! Uy! Fins ara t esperat jo...
- LAS DUGAS VEUS Ah! Es dir que...
(Gran soroll de *¡patim! patam!* crits de *¡socorro!* qu'em matan! qu'em pegans...! etc., etc.)
- LA CARMETA DEL SEGON TRAYENT EL NÁS Fort batxilleras! fort! massa poch!
Aixís podreu retallarme una mica mes! Fessin com jo que no mes me cuido de casa meva!
- LO MUNICIPAL CESSANT A ver Carmeta si me sirves pronto el arros.
- CARMETA ¡Ay fill qu'esmolat que vens! Si no gastas mes paciencia...
- LO MUNICIPAL ¿Como se entiende?
- CARMETA M'ha entretingut la conversa d'aquest parell de beneytas...
(Segueix lo mateix esbalot.)
- LO MUNICIPAL Ah! Si? Pues vas á ayudarlas tu també. Siempre sales con excusas y cada dia es la mateixa. A ver si de un cop escarmentas.
- CARMETA Com s'entent? jo?
- MUNICIPAL Vaya! Quiero demostrar qu'els municipals sirven per algo; por más que ahora no lo soy. Preparat, á la una, á las dugas... á las tres...
(Se treu lo cinturon de corretja que porta per aguantarse las calzas y fa la seña part del patim patam á l'esquena de la seva dona. Ab lá gran cridoria que mohuen los uns y 'ls altres surten los vehins tots ansiosos p'el cel-obert y.... s'acaba l'acte.)

(Si ha agradat lo lector dirá.)

MULEY-KA-FA-BE-TUM.

ODA á la Nativitat de María

Verge del cel, ma lira trossejada,
Ab la corrent d'un riu, va ferne via
Axis donchs per lloharvos joh Maria!
Me serviré del cor, joya preuhada,
Altre, servéy mellor no me 'l faria.

Que han fet los nins al veure llum del dia,
Per ser cantais ab lira d' or sonora?
De vos lo nexement n'es gran Senyora,
Y així del cor, vestits de poesia'
Cantichs y prechs ne sortirán á la hora.

Al nexervos, la serpencargolada
Al cos del hom, de vida y sanch febrosa
Ab alateix ne fuig, veu sancuniosa
Que vos veniu joh Verge Inmaculada!
Pera xafarli 'l cap !mort vergonyosa!

Criada per l' Etern, fou obra mestre
Vostra ànima, com neu pura y llustrosa,
Y esplayantsi un moment: Es per la Esposa
Del Esperit Sant—digué El que 'n tot es destre
Mon fill aquí tindrà sa estada honrosa.

Vostra ànima enclou, en excelencia
De tot lo bell creat, y essent la cara,
De la ànima imatge fiel y clara,
No puch considerá com á presencia
D' aquesta faç, lo goig no 'm aclapara.

Arreu los ulls com archs las fletxes tiren,
Los llavis de carmí ne virolejen,
Y com palmes gentils que al bosch s' orejen
Vostre cos, que les reynes se 'n admiren,
Los cors atreu y d' enfollits pantejen.

Oh rosa Saró, igual no vista,
Oh lliri de les valls, de suau aroma,
Mon cor teniu robat, y 'l cor que ,l dom?
Y sols fort com l' amor hi ha la mort trista
Donchs, fins morí vos :ymaré, coloma.

*Si us plau la soletat del camp allí vindria
L' hivern ja s es passat, ni plovisqueja
La flor en terra jau; y se restreja
La blanca per lo fruyt, la melodia
Arreu se sent. La tòrtora piteja.*

Sí us planen los esqueys pera morada
Jo 'n se dalt d' un cimal, un que domina
Les valls y los tossa's, prop hi assahina
L' isart, udola 'l llop, y la argentada
Luna, á fil dret sos raig be l' ilumina.

*Si us plau lo batallar, nem á la guerra,
Veninthi vos ni temo lleu ferida,
Y 'ls enemichs al trot y á tota brida,
Farem fugir per sempre d' exa terra;
Trayent brostám los arbres y fflorida.*

Aneu allá hon vulleu, que prompte suara
Vindré seguint content los vostres passos,
Ja no hi haurá parany, ni tampoch llassos,
Puig que Vos que 'm son reyna ensembs que
Per darm'e bon camí, traureu ribaços. [mara

Vostre vuy ser per sempre mes Maria
Per sempre mes, y feu que prompte anyori
Vostre camí, si d' altre m' enamori,
Que vostra nexament tan m' extasía
Qu' es mon afany que 'l mon tot vos adori.

ANTONI DE TOLOSA

NOTA.—Tot lo posat en lletra *cursiva* es tret del «Cantar dels Cantars» tenint explicació en las notas del P. Felix Scio.

REYNARÉ

*Corazón Santo
Tú reinarás.*

I

Te han tret de ton realme; l'Espanya ja no esteva;
t' han arrancat del trono que t'eregi 'l amor;
d'alarbsas nova nisaga se n'es ha fet hereva:
no 't queda per restari ni 'l soli del dolor.

La Creu, vivent penyora de ton amor sens mida,
n' es sols un munt de pedras á vore del camí:

¡no regnes ja 'n nosaltres! Ta veu amorosida
torneume, crida en bades, l'amor que jo os dongui.

L'amor que os dongué 'l ceptre preuhat de novas terras
'l amor qu' et fiu joh, Espanya! pobilla de duis mons.
Jo so lo Deu fortíssim que t'alentá 'n las guerras,
donante per catifa los enemichs penons.

Llavors que tes reys duyen ma Creu en llur senyera
y, en forn, ma imatje honraba la sala comunal,
per copcer ta grandesa lo man poch ampla n'era,
per pali de ta gloria lo sol n'era poch alt.

Me dabas les engrunes de ton amor un dia
y jo á doll la benauransa te feya asaborir;
per premi á ta constancia, ta fe y ta valentia.
á raguitxells les illes del mar ne fiu exir.

:Perqué, esquiva, rebutjes l'amor de mes mirades?
¿perqué, proterva, afuges la fé que t'engrandí?
Si amorosit encare t'amor prego en debades,
tremola porque sempre so 'l Deu del Sinaí.

II

Perdó, mon Deu, te pregan mil áimas creyentes,
perdó qu'encara ansia la fé en tos escullits:
voltejan ton sagrari mils animes ferventes;
per conquerirte un regne, bé prou som aguerrits.

Som net dels que lluitarem per analtzir ta gloria;
llur sanch en nostres venas no s'es pas aequalit;
la fé que 'ls avalora gegants debán l' historia
arrela en nostra pensa, pantexa en nostre pít.

Soldats d'eixa creuda, fem fila en tres banderes;
portant, aváns com are, ta imatje sobre 'l cor;
per afugir ferestechs les bremulantes feras,
aydannos ta promesa, no 's falta pas valor

Lo cel podrá ensorrarse, desfersa pot la terra,
mes ta promesa santa ja may ens pot faltar:
podrán de nostras casas ta imatje fer desferra. (1).
del cor y de la pensa ¿qui te'n podrá arrancar?

Tú regnarás cuan tornin los revs que t' adoraban
flectit jonoll en terra, nu 'l cap y ferm lo bras,
que sobre ton Decalech ses lleys al mon dictaban:
quan tornen Reys Católichs, llavores regnarás.

JOAN B. LEONART.

(1) Alució á 'ls fets vandalichs de Castelló de la Plana

DE FORA

—En el Círcol Catòlic de Sant Josep de Sant Andreu dd Palomar, tindrà lloc diumenge que ué, dia 16, ajudant Deu, l'estreno del drama en tres actes «Odi de rassas» y de la comedia «Qui no crida no es valent», originals de D. Joseph Alcoverro y Carós.

Segons nostres informes, se tracta de presentar dues obras ab tota la propietat y aparato que requereixen sos interessants arguments.

—En lo Centre Catòlic de Sant Joan de las Abadesas demà diumenge s'hi representarà lo dramo en un acte d'en Francesch Pradell titolat «Nit de Sanch», la bonica comèdia publicada per nostre folletí «Caborias» y la divertida y aplaudida sarsuela d'en Manubens «Càpsulas Maüser».

En los intermedis lo coro de dlt Centre cantarà varias pessas escullidas de son repertori.

En lloc del repartiment y llista de joves que debian interpretar las obras «Iselda» y «Lo Sr. Joseph» etc., en lo Centre moral de Gracia, debém fer present al públich y á nostres llegidors y amichs que devant de la Solemne Coronació de la Verge de la Bonanova, s'ha creut convenient aplassar aquesta festa literaria pera 'l dia que previament y d'acort ab ja Secció Dramàtica de l'Academia Catòlica de Sabadell quedí designat.

¡Mentres tant fássin denteta!

CORRESPONDENCIA

Kirovoch-kita kitalikukaku etc. etc. y etc.—

Ja debia tenir ansia vritat? Mes no ho estanyi, puig com qu'era un bonyol lo que m'enviá no portaba gens de pressa.

T. Mendez.—Envihi cosas humorísticas.

S. de Salvatoris.—Las poesías tenen molts versos curs. Respecte á los passatemps n'aprofitarém algún.

Jaume Sabater Vilar de Roda.—Lo pensament es bonich pero la forma... ¡Ay! tiramhi un vel.

C. Ll.—Es massa gastat.

Joan Roca y Jové —La suscripció se satisfá per medi de sellos de correu y abonantse mitj any adelantat. P'el regalo pot fer lo pago ab la matcixa forma. La senmana entrant començarem á donar surtida á los treballs que m' ha enviat.

Ybor.—Es massa tonta.

Frederich Serra.—Mes curt, Serra, mes curt.

A. VVeber.—Y apurar... Ayl Ara cantaba la marina. Los seus versos son bastant incorrectes.

J. Solé.—Es fluixa.

Justicia.—Valdrá més qu' es cuydi de casa que prou feyna te.

Pere A. Mola.—Las resenyas preferim que siguin en prosa. Quant publicarem la segona obra qu' oferim com á regalo se li enviará l'exemplar que desitja.

Daniel Costa.—Está plena de faltas literarias.

A: de B. Castro.—«A la vora del foch» y prou. Lo demés no m' acaba de satisfer.

Un xicot que pren la fresca.—Sí? m'en alegró. Cuydado que no li toquí un ayre.

Un de Viladrau.—Si coneix á n' cu... Ja ho crech home; som compinxes. Ja li donarà espresions.

Vermout ab olivas.—Quin nom mes *aperitiu* ha buscat. Si ho sapiges un amich meu s' el beuria desseguida. La poesia no fá ni sú.

Quedan cartas per contestar.

Solucions á lo insertat en el número 29

Xarada: *Vi-la-no-va*

SURVEYS DE LA COMPANYÍA TRASATLÁNTICA DE BARCELONA

Duas expedicions mensuals á Cuba y Méxic, una del Nort y altra del Mediterrani.—Una expedició mensual á Centre Amèrica.—Una expedició mensual á Rio de la Plata.—Una expedició mensual al Brasil arrivant fin als Pacífich.—Tretze expedicions anyals á Filipinas.—Una expedició mensual á Canarias.—Sis expedicions anyals á Fernando Poó.—156 expedicions anyals entre Cádiz y Tánger, arribant fins á Algeciras y Gibraltar.—Las fechas y escalas s'anunciarán oportunament.

Pera més informes, acudeixi's als Agents de la Companyia.

Francisco Bertrán, impresor, Casanova, 13; Barcelona.